

VOCAȚIA DIALOGULUI CA ARTĂ A IUBIRII DE DUMNEZEU ȘI DE OAMENI

Personalitate de excepție a Ortodoxiei românești și nu numai, Mitropolitul Nicolae al Banatului are o biografie fascinantă. Este foarte greu să te decizi ce să admiri mai întâi, **omul de carte, intelectualul de excepție, contribuțiile teologice și ecumenice, restauratorul de monumente istorice și bisericești, organizatorul administrativ și îndrumătorul colecțiilor de carte teologică și istorică sau ierarhul distins și vizionar**. În nici un caz, nu vom opta atât noi cât, și mulți alții, asupra uneia dintre aceste excepționale calități, ci vom sublinia personalitatea complexă a Mitropolitului Nicolae, deopotrivă **ierarh, teolog** și, nu în ultimul rând, un **om, admirabil prin noblețea sa spirituală**.

Statură ascetică, prezență agreabilă, admirabil prin discursul său nuanțat și profund articulat la interogațiile lumii actuale, iubitor de cultură și neam, Mitropolitul Nicolae marchează, în mod original, istoria recentă a Mitropoliei Banatului și a Bisericii Ortodoxe Române. Pentru aceste calități ce îmbină în mod fundamental teologia și cultura, Academia Română l-a ales membru de onoare, iar numeroase comunități academice, fundații și societăți culturale i-au acordat cinstea pe care o binemerită.

Provenind dintr-o familie preotească, își asumă valorile Ortodoxiei în plan personal, social, teologic, ecumenic și mărturisitor, unificând în contribuțiile sale doctrina cu spiritualitatea Părinților Bisericii și toate acestea cu relevanța socială și culturală a Evangheliei lui Hristos.

Viața și teologia stau sub semnul simbolului *scării*, astfel că cele 30 de trepte ale *Scării* traduse și comentate, înmulțite cu sfințenia numărului 3, marchează cei 90 de ani pe care Mitropolitul Nicolae al Banatului îi așază cu seninătate și dragoste înaintea noastră, ca pildă

a căutărilor și a regăsirilor sale dimpreună cu Iisus Hristos. Este bine să reținem că din cei 90 de ani, 70 i-a împlinit la altarul Bisericii, ca diacon (1943), preot (1960) și arhiereu (1961), dând dovadă de responsabilitate în afirmarea ethosului Bisericii neamului în contextul multor provocări sociale, seculare, religioase și culturale.

Considerăm că IPS Părinte Mitropolit Nicolae, în toți acești ani a fost pe de o parte, o „punte de dialog” între Biserică și Societate, Biserică și Cultură, iar pe de altă parte, a fost o punte de dialog în interiorul creștinismului și al religiilor, în general. Numai un spirit superior întrupează asemenea calități și atitudini ce pot aduce laolaltă oameni, așezându-i în condiția umană a dialogului, prin prisma a ceea ce îi apropie prin valoarea fiecăruia dintre ei. Fie că vorbim despre dialogul instituționalizat la care a participat mai bine de jumătate de veac în cadrul organismelor internaționale ale creștinismului, ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române, fie că vorbim despre dialogul dintre teologie și cultura vremii sau despre dialogul ca formă simplă a întâlnirii dintre două persoane, Mitropolitul Nicolae a manifestat întotdeauna respectul față de persoana umană, față de taina și situația concretă a manifestării omului. Dacă ar fi să amintim despre contribuțiile sale la adâncirea dialogului dintre oameni, Biserici, confesiuni și culturi în Europa, vom descoperi pe Ierarhul care a trudit mai bine de jumătate de veac pentru depășirea sciziunilor din interiorul creștinismului și pentru relaționarea culturii și valorilor Ortodoxiei românești cu marea cultură europeană de inspirație creștină.

Astfel, dacă în anul 1962 a fost ales membru permanent al „grupului de studii patristice” din cadrul Comisiei „Credință și Constituție” a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, iar între 1978-1981 a activat ca membru în Comitetul Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor, să reținem că în plan panortodox a făcut parte din delegația Bisericii Ortodoxe Române care a vizitat Patriarhia Bulgară (1966), Bisericile vechi-orientale din Armenia, Egipt, Etiopia și Siria (1969, 1979, 1997), Biserica Greciei (1971) Patriarhia Rusă (1971), Biserica romano-catolică din Belgia (1972), Biserica luterană din Suedia (1987), Patriarhia Ecumenică (1978, 1981, 1989), Patriarhia Sârbă (1981, 1995), Patriarhia Alexandriei

(1998), Patriarhia Ierusalimului (2000), participând la diferite alte conferințe și întruniri cu caracter teologic-ecumenic în S.U.A., Anglia, Germania, Franța Danemarca, Finlanda, Elveția, Austria ș.a. Contribuția ecumenică a Mitropolitului Nicolae rămâne un reper pentru generațiile viitoare, spre a găsi punctul de joncțiune din interiorul creștinismului pentru afirmarea comună a Evangheliei lui Hristos în Europa.

Creator al unei „culturi a dialogului”, fundamentate pe iubirea de Dumnezeu și de oameni, în care sunt sintetizate „Legea și proorocii”, Mitropolitul Nicolae al Banatului rămâne un reper incontestabil al Ortodoxiei universale în confluența ideilor, confesiunilor, religiilor și culturilor secolului al XXI-lea.

Pentru noi, cei ce am avut șansa să-l cunoaștem, bucuria unui astfel de moment aniversar este deplină și anamnetică, Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad conferindu-i în anul 2003 înaltul titlu științific de „*Doctor Honoris Causa*”. Personalitate de primă mărime a Bisericii și societății contemporane, Mitropolitul Nicolae reprezintă o făclie vie și pilduitoare prin abnegație și bunătate, altruism și sinceritate, dragoste și noblețe.

Întru mulți ani, Înalt Preasfințite Părinte Mitropolit!

Prof. univ. dr. Lizica MIHUȚ
Prof. univ. dr. Cristinel IOJA